

gewaarschuwd
den op twee-
geweld wordt
erhouding tus-
2^e, in zake de
ken van niet te

gaat, wil Dr.
geneeskundige
n student, die
laagt, gelijk te
zondmaking";
s zoodanig in
en; en aan de
om artsen als
it te zenden.
nwaars, omdat
chiedt verwacht
died.

ag" in 1 Cor.
wordt ons be-
den Heiligen
oor studeeren,
renals de gave
En wie deze
tens vs. 28 en
uitdruk-
sommigen in
stelen, 2^e, pro-
ten, 5^e, gaven

ezondmaking"
eld. Maar in
het rijk der
Was ze extra-
En werkte ze
rs, maar door

daarentegen is
Deze studiën
jk der genade,
gemeen men-
Christelijk.
der Overheid
t het domein
oofde kan ook
redici keuren,
redici aanstel-
ch te houden
in niet kerke-

conale macht
armen; maar
toch doet de
een elk huis-
kies om zijn

dat het noch
nde ooit één
en, om voor
te stellen als

heid derwijs
een voorstel

een wonder-
teest, die het
folischien tijd
deerde per-
zijn naam, te

ik een ambt
kunnen zijn,
e, door nog-

en bleken te
onder studie,
oor den Hei-
om kranten
dan alleen,
versterkt zijn,
de kerken
n, en gelijk
geknutsd in
nachtsadalen

man, die in
oor den Hei-
ng, om zon-
te genezen.
opgeleid, en
ijre in staat
mezing aan
ongelooovige

ernstig en
ke maar één
aanleunen,
arvan in 1

erkeijk arts
nee spreekt
n met "de
geen Evan-
s zoodanig,
tgen ambt.
iders, bezat
preken van
combinées-
soon.

erke Gods
de Heilige

iden dit me
nder-
het aposto-
hiertegen-
de, dat er
ten waren,
karakter
dragers er
en ze met
n van de

in Apostel,
tijdelijke
der zaak
aar sinds

chreven ze
dat, uit-
veld, gelijk
s Woords,
tgeen een

Dienaar des Woords was voor die bepaalde
streek of plaats waarvoor hij was aangewezen,
de Evangelist was voor alle kerken en alle
plaatsen, gansch algemeen, en zonder be-
paling.

Uit dien hoofde gaven ze dan ook toe,
dat op missionair terrein, zoo binnenslands
als buitenslands, een gezonden Dienaar in
seker opricht, een taak zich kan zien op-
gedragen, die aan de taak der oude Evan-
gelisten herinnerde; maar altoos met dien
verstande, dat men het ambt van Evan-
gelist niet meer als een afzonderlijk ambt
naast dat van den Dienaar plaatste; en op
dien grond beleden en belijden de Gere-
formeerde kerken nog slechts drie ambten
te kennen: 1°. Leeraars (ook Doctoren); 2°.
Ouderlingen; en 3°. Diakenen.

Al geven we dus Ds. Lion Cachet vol-
komen toe, dat wie het werk van Dr.
Lowe niet kent, niet op de hoogte is om-
trent allerlei, dat met de *medical mission*
in verband staat, hij zal ons op zijn beurt
moeten toegeven, dat Dr. Lowe, die blijk-
baar volstrekt niet op de hoogte is van
onze Gereformeerde beginselen, gevaar loopt
door zijn gewaagde voorstellingen menig
anders goed Gereformeerde op een jam-
merlijk dwaalspoor te brengen.

Barabbas.

Naar aanleiding van onze jongste meditatie
ontvingen we van geachte zijde dit schrij-
ven:

"In uw jongste meditatie: Niet deze maar
Barabbas, wordt door u de voorstelling alsof
Barabbas een strikroover en bandiet van Evan-
gelist zou geweest zijn, geheel verwerpen. Ge-
ziet in hem een ruwen man uit Jeruzalem
achterbuurt, die bij een oproer mededeel
toen, door hartstocht veroorzaakt, een doodslag
beging. Alleen zoo kunt ge u zielekundig ver-
klaren, dat het volk voor Barabbas partij koos
en tegen Christus.

"Vergun mij de bescheiden vraag of voor
het oude geveel, mede door een kundig
exegete als Calvijn voorgestaan, toch niet iets
te zeggen valt. Calvijn, ik mag dit voor uwe
lezers wel in herinnering brengen, zegt toch
uitdrukkelijk in zijn verklaring der Evangelien,
dat Barabbas een strikroover was, die be-
halve aan moord en oproermakerij ook aan
roof schuldig stond. Deze opvatting is door
de bekende Bijbelverklaring van Patrick, Po-
lus en Welsh onder ons volk algemeen ver-
breid geraakt. Vandaar dat uw besluite uit-
spraak: een roover was Barabbas niet, bij mij
en wellicht ook bij anderen verwondering
baarde.

"Vooreerst pleit voor Calvijn's gevoelen de
letterlijke betekenis van het Grieksche woord
in Joh. 18: 40 gebruikt. Onze Statenvertaling
heeft: En Barabbas was een moordenaar." Maar
het woord *κταστής* betekent in de H. S. en
in de profane Grieksche overal roover,
iemand die op buit uitgaat. De Franse ver-
taling heeft dan ook: Or Barabbas étoit un
brigand. Zoo Johannes nu juist dit woord
hebben gekozen, wanneer het alleen zijn be-
doeling was iemand aan te duiden die "gele-
gentlijk" een doodslag begaan heeft?

"In de tweede plaats vindt Calvijn een steun
in de oude traditie. In de Ethiopische ver-
taling wordt Matth. 27: 16 gelezen: de overste
der roovers, terwijl de Arabische vertaling
heeft: een dief. Zouden deze veranderingen in
den tekst zijn aangebracht, wanneer niet alge-
meen de opvatting heerschte, dat Barabbas
meer was dan een oproermaker?

"En eindelijk Calvijn wijst er terecht op, wat
door alle uitleggers wordt toegegeven, dat
Pilatus' doel bij de droeve tooneel geweest is,
door middel van het volk de vrijpraak van
Christus te erlangen. Pilatus spreekt het open-
lijk uit, dat de Heiland onschuldig is; hij be-
schouwd hem dus niet als een oproermaker;
hij wil hem loslaten, maar durft het niet, uit
vrees voor de priesters. Kon Pilatus, waar
zijn doel zoodanig is, tegenover Christus een
man plaatsen, wiens eenigste vergrip is — dat
hij een Romeinsch soldaat om het leven bracht?
Wist Pilatus dan niet, dat zulk een misdad-
der juist den gewilden man maakte in de oogen
des volks? De keuze van het volk laat zich
op uw standpunt verklaren — die van Pilatus
wordt geheel onbegrijpelijk.

"Neemt men met de nieuwere uitleggers aan
dat Barabbas behoord heeft tot de talrijke
benden sicariërs, die destijds volgens getuige-
nis van Josefus onder de leuze van tegen Rome
op te trekken, tegelijk voor zichzelf plunderden
en roofden, die dus niet alleen bij de Romeinen
maar ook bij de Joden gehaat waren, dan vindt
de moeilijkheid vanzelf hare oplossing. Pilatus
heeft een van de ergsten uit deze benden tegen-
over Christus gesteld, er op rekenende, gelijk
Calvijn zegt, dat deze man om de gruwelij-
ke zijner misdaden bij allen gehaat zoude
zijn. Maar de Farizeërs en priesters zouden
op de keerde der medaille: deze roover was
gevat, toen hij voor een oogenblik gemeene
zaak maakte met de oproerige elementen in
Jeruzalem tegen Rome, hij stond hier als mar-
telaar — en deze overweging gaf den doodslag.
Het volk sloot de oogen voor het zondig ver-
leden en zag alleen op den voorvechter van
zijn vrijheid. Daarom riep men: Niet deze,
maar Barabbas.

"Gaarne deze vragen aan uw oordeel onder-
werpende, neem ik mij hoogachtend,
Uw getrouwen lezer
B."

Deze kritiek stellen we op hoogen prijs.
Een kwestie als deze behoort tot die
punten, die nooit met volkomen zekerheid
zijn uit te maken, omdat de nadere gege-
vens ontbreken. Tweeërlei gevoelen is hier
bestaanbaar, waarvan Calvijn voor het één
keuze. Wie nu, gelijk de geachte inen-
der, het met Calvijn houdt, speelt altoos
een tamelijk sterke partij.

Nog meer zelfs geven we den inzender
toe. De uitdrukking in onze meditatie:
"Barabbas was geen bandiet", was metter-
daad onvolledig; er had volledigheidshalve
bij moeten staan: "in den gewonnen zin des
woords."

Oas doel was alleen er tegen op te
komen, dat Barabbas vooral en uitsluitend
als een onverlaat en schrikboezemend
strikroover tegenover Jezus werd geplaatst.

De Heilige Schrift toch zegt ons in
Matth. 27: 16: dat "zij (namelijk de in-
woners van Jeruzalem, die op het plein
voor hem stonden) oen een *welbekenden*

gevangene hadden." In Marc. 15: 7: dat
Barabbas "gevangen was genomen met
medeoproermakers, en dat hij in het oproer
een doodslag begaan had". In Lucas 23: 19:
dat Barabbas "om seker oproer, dat in de
stad geschied was, en om eenen doodslag
in de gevangenis was geworden." En einde-
lijk in Johannes 18: 40: dat "Barabbas een
moordenaar was."

Vatten we nu deze gegevens saam, dan
is met zekerheid alleen dit van Barabbas
bekend: 1°, dat hij deel had genomen aan
een oproer; 2°, dat dit oproer in Jeruzalem
was uitgebroken; 3°, dat hij bij dat oproer een
manslag had begaan; 4°, dat het volk hem
als "een der hunsen" beschouwde; en 5°,
dat hij ter ooraake van dat oproer en dien
doodslag gevangen zat.

De vraag of hij buitendien nog andere
moorden, en ook diefstal of roof op zijn
geweten had, wordt door deze vier be-
richtten niet uitgemaakt. De aandacht wordt
saamgetrokken op dat bepaalde oproer te
Jeruzalem en op dien éénen doodslag tijdens
dat oproer, en aan dat oproer wordt een
patriottisch karakter geleend. (Zij hadden
een welbekenden gevangene).

Dat nu Johannes kortaf zegt: "En hij
was een moordenaar," en daarvoor een scherp
woord berigt dat meestal *bandiet* beteekent,
is geheel in overeenstemming met Johannes'
schrijfwijze. Zoo korte scherpe opmerkingen
vindt men alleen bij hem.

Maar als er nu vier verhalen voor mij
liggen, in één waarvan alleen het algemeen
woord: "moordenaar," zonder meer, voorkomt,
en in drie waarvan die moord en de omstan-
digheden er van omschreven worden, dan
zal het toch eisch van goede exegese zijn,
dat ik het algemeen woord van dat één
verhaal uitleg naar de breeder omschrijving
van de andere drie. Niet omgekeerd.

En dit te meer, daar Johannes dit tafe-
reel blijkbaar verkort. Immers hij deelt
niet eens mede dat Pilatus zelf Barabbas
genoemd had.

Op grond nu hiervan veroorloofden we
ons, in afwijking van Calvijn, de meening,
dat, wie en wat Barabbas overigens ook
moge geweest zijn, in de lijdensgeschiedenis,
in dit verhaal, bij dit tafereel de nadruk
niet daarop valt, dat hij een gevangene
strikroover was, maar veel meer daarop,
dat hij als pseudo-patriot het valsche mes-
siaspel tegen de Romeinen had gespeeld.
Niet als had hij zichzelf voor een messias
uitgegeven, maar omdat hij in Jeruzalem
zelf in opstand had durven komen tegen
Romes oppermacht.

Van zulk een man kon gezegd, "dat zij
destijds den gevangene hadden". Van hem
kon het heeten, dat ze een "welbekenden"
gevangene hadden. Van hem, dat hij "met
medeoproermakers gevangen was genomen."
Van hem, dat hij gevangen was, om een "op-
roer in Jeruzalem." Van hem, dat hij bij dit
oproer, een doodslag had begaan. Van hem
eindelijk, dat hij een "moordenaar" was.

En kwam hier nu bij, gelijk de geachte
inzender zelf onderstelt, dat diezelfde Bar-
abbas vroeger bij een der guerrillabenden
was aangesloten geweest, en een ruw, wreed
man was, bij wien booze passie zich met
valsche patriotisme mengde, dan kon Johannes
zelfs zeer wel schrijven: hij was een bandiet,
zonder dat dit de betekenis van zijn optre-
den op Gabbatha verandert.

En wat de zielekundige vraag, die natuurlijk
bij goede exegese eerst in de tweede plaats
meerekt, betreft, zoo staan twee over-
wegingen tegenoverelkaar. Op een wezen-
lijken bandiet is het volk wel gezeigd de
lynchwet toe te passen, niet om zijn vrij-
heid te eischen. Een omgekeerd moest het
op Pilatus' lijn liggen, gelijk onze corres-
pondent zegt, om een zoo min verkielisch
man mogelijk naast Jezus te plaatsen.

Of het echter denkbaar is, dat een
Romeinsch landvoogd ooit zijn eere zooverre
zoo hebben te grabbel geworpen, om de
invrijheidstelling van een berucht strik-
roover, een boef, en onverlaat, aan te bie-
den, laten we aan den kenner van de
Romeinsche antiquiteiten ter beslissing.

Doch natuurlijk we dringen ons gevoelen
aan niemand op. Wie onze exegese on-
juist vindt, verwerpe se. Slechts houde men
in het oog, dat in de dagen waarin Calvijn
leefde de eeuwenoude ruwere traditie in
Barabbas niets dan een gruwelijken schurk
en schobbejak zag.

KUYPER.

Voor Kootwijk's Scholen.

Ontvangen door Ds. HOUTZAGERS, van den
heer J. J. Lays, onderwijzer Gr. V. Pr. sch.
Doetinchem f 2.50.

Uit de Pers.

Da. Gispén, die nooit den moed verliest om
zijn vriend te Jeruzalem op de hoogte te hou-
den, schrijft hem nu weer over twee dingen,
over de lente die komt, en over pastoor
Brouwers die begraven werd.

Van die komende lente zegt hij:
In de tuinen en tuinen op het open veld zijn
de eerste uitpruissels en groene blaadjes zichtbaar
geworden. Zij kondigen weder de nadering van de
lente en den zomer aan. Zij bevestigen weder het
woord des Heeren, dat de wisseling der jaargetijden
zal ophouden; zij doen weer denken aan het
leven uit den dood, aan de vastheid der opmerkingen
van hemel en aarde, aan de heerlijke toekomst van
het verlost heil.

Zij kunnen ons zoo treffen, die kleine, groene blaad-
jes, en wij kunnen er zooveel groetheid in opmer-
ken, als we achter het zichtbare den onzichtbare zien, die
zijne eeuwige kracht en mogendheid, zijne goddelijk-
heid in de schepselen openbaart.

De lente is de bloeitijd van de hoop. Ook in het
menscheleken leven. Wat moet een samenleving van
enkel oude lieden toch somber zijn! Als ik de oude
mensen zie, die in geruchten hunne laatste da-
gen slijten, wordt ik silwerf aangegrepen door een
gevoel van weemoed en medelijden. Deren moeten
wij nu denken dat nog uniform, de kleren van het
huis, dragen en greeksch als verpleegden langs de
straat gaan. Zondags vooral, als zij naar de kerk
of familie gaan, kunnen ze nog parmantig stappen.

Enkele zijn nog gepaard en gaan gaard, elkan-
der steunend op voortbrengen. Nu en dan riet men nog
een manneborst, versierd met het metalen kruis; an-
deren met medailles en deurstukken, van langdurigen
en trouwen dienst of belangrijke krijgsverrichtingen.
De vrouwen zijn meestal, zoo op het oog, zwakker
en geboeiger dan de mannen, enkele nog de sporen
van vroegere schoonheid dragend. Hieruit heb ik wel
eens het vermoeden gekregen dat, over het algemeen,
de levensvat der vrouw, vooral in den stand der
wereldlieden, zwaarder is dan die van den man.

En deze zijn nog de gelukkigsten, die een onbe-
zorgden ouden dag hebben. De kinderen en de
familieleden hebben gezegd: vader of moeder, of
beiden tegelijk moeten maar zien in "het huis" te
komen; dat is er voor. En de oulijen stemden toe en
hopen, dat hunne kinderen, als zij oud worden ook
weder in "het huis" hunne laatste dagen zullen slijten.
Wat is de mensch, en wat is het leven!

In het menscheleken is het slechts eenmaal lente.
En voor velen is die lente schraal en gnuis en koud,
de zomer kort en teleurstellend, de herfst zonder
vruchten, en de winter lang en bang!

Het wil mij soms voorkomen, dat het geloof alleen
ons den winter bilt geeft op de natuur en haar leven.
Want het geloof leert ons in aanmerking nemen de
dingen, die men niet ziet. Voor geloovige oudmense-
schen moet, dunkt mij, de lente bijzonder aantrekke-
lijk zijn. Niet om hoop te voeden op terugkeer van
aardsche jeugd, maar omdat zij, niettegenstaande de
hopeloosheid voor dit leven, met beter wisseling zich
vrijden mogen en de lente hen nader brengt
aan dat gansche zeer uiteenlopend, eenig gewicht van
heerlijkheid, dat voort hen bereid is.

Zie, zoo kan een mensch soms mijneren te midden
van alle droefte, alle zorgen en moeilijkheden des aar-
dschen levens. Al weten we, dat noch de lente noch
de zomer veel verandering zal brengen in de eento-
nigheid des aardschen levens, dat ze ons noch niet
niet uitspanning brengen zullen, toch kan het hart
tot dankbaarheid gesteld worden, als we de natuur
weer zien herleven, en het oordeel, dat altijd nieuwe
lijdt, zich weder herhaalt: evenals de vrouw die, de
bange ure doorworsteld hebbende, zich weder verlijdt,
dat een mensch ter wereld geboren is.

In het midden van wat bijt en vergaat levende,
grijpen wij naar hetgeen eeuwig is.

En van het tweede:
Dezer dagen aanschouwde ik de plechtige begrafenissen
van den vernaren pastoor Brouwers van Bovenkerk,
bij Amsterdam. Onder de velen, die het lijk volgden,
bevond zich ook de president van de Synode der
Nederl. Gereformeerde Kerken, Dr. J. H. Feringa, die Dr.
Brouwerd van die feit maar onbekend blijft, want
lichtelijk zoo hij er een knieluiging voor Rome in zien,
en dat van den president der Synode!

Willeen pastoor Brouwers was een vernard man
door zijne letterkundige talenten, zijn smaden van
sommige Oranje-Vorsten, zijn ijveren tegen de annexatie
van Nieuw-Amstel bij Amsterdam en, misschien ook,
om zijn bemoeienissen met de dingen der aardschen
wereld. Zoo hoorde ik, pastoor Brouwers aan-
schreef, dat de Burgemeester van Nieuw-Amstel,
in ambtsgewaad, de uitvaart bijwoonde. In de Room-
sche streken van ons vaderland hoort men meer, dat
burgerlijke en militaire autoriteiten zulke doen, maar
in Holland heeft, geloof ik, dit niet plaats. Het kan
echter ook zijn, dat de Burgemeesters nu besluiten
hebben altijd bij de begrafenissen van predikanten en
geestelijken in ambtsgewaad tegenwoordig te zijn;
want om zulke alleen bij Roomsche geestelijken te
doen, zou weinig strooken met de traditie van oud-
Nederland, en de onzijdigheid der overheid in zaken
van godsdienst, zoals die in de nieuwere tijden al
gemeen aangenomen is.

Maar wat mij het meest trof, was de aanwezigheid
van zoovele predikanten die geesten in Utrechtse
waggenen het veld van de kerk voor de kerk. Zij
vergevoordigen geen letterkundigen kring, al
zagen er niet uit als beoelers der schoone kunsten,
maar op hunne aangezichten was devotie, de uitdruk-
king van eerbied en aanhankelijkheid, die bereidwil-
ligheid om vrig voor de zielernst van hun overleden
pastoor te bidden. Indien wij een oogenblik het bij-
geloof en de dwaling van de eigenlijke daad des her-
ten, in onze voorstelling, kunnen onderscheiden, doet
zich een schouwspel van welch aard, in beschamend
aan. Wij predikanten, denken dat wel eens meer,
dan oorbaar is te zeggen. Vooral als men in groote
steden de kerk dient, gevoelt men hoe gering en slap
de betrekking is tusschen de predikanten en hun ge-
doopt. Op de dorpen en in kleine steden is dat natu-
rlijk veel beter. Ook in de eerste jaren der Schieding,
toen de gemeenten over klein waren. Maar zoo als
nu, met de kerk, die geheel de toestand veel te wen-
schen over. In de Gereformeerde kerken te Amster-
dam A en B arbeiden thans negen predikanten. Indien
nu die één kerk *duif* predikanten had, dan zou ieder
predikant nog een wijk hebben van ruim duizend zie-
len. Een dorpsgemeente van duizend zielen acht men
al groot. En zelfs daar hoort men nog klachten over
de predikanten, al is het niet in die mate als in de
stad.

De stooflijke zijde der moeilijkheid zal ik maar niet
eens aanroeren, want de geestelijke en zedelijke kant
is overweldigend genoeg. Men ziet de bewaren en
gevaars gaandeweg toenemen, en staat onmachtig
tegenover de macht der wereldelijkheid.
Een lichtpunt is het reker, dat de Gereformeerde
kerken nu onafhankelijk van den staat zijn en dus
meer vrij in hare beweging dan de kerk voor deren
was. De recht op leer en leven kan beter gehand-
haard worden dan in vroeger dagen. Maar onvol-
maakte toestanden zullen er blijven bestaan. En vooral
met het oog op de tegenwoordige maatschappelijke
toestanden, nooden en de daarbij voortvloeiende kwes-
ties is het niet te verwachten, dat er weldra gunstiger
toestanden zullen komen. Door vriend en vijand
wordt de kerk vaak beschouwd als de groote zonde-
bok, die alle schuld op zijn hoofd krijgt. De volks-
oppermacht wordt door velen als geneesmiddel tegen
alle kwalen begerd, en zooveel de omstandigheden
nu reeds toelaten, toegenapt.

En onder dat alles gaat de wisseling der jaargetijden
bestendige voort. Zoolang het God behaagt deze
wereld in stand te houden, al elke crisis, elke oordeel,
dat over de wereld valt, de kerk moet, de vastheid van
het welbehagen Gods meer en meer worden door
voor hen, die oogen hebben om te zien en haren
om op te merken. Al de verschijnselen in de deelen
daagsche samenleving wijzen er op, dat God naar
zijn rechtvaardig oordeel, de zonden ook in dit leven
straf. De zonden der vaderen aan de kinderen en de
zonden der kinderen aan de kindskinderen. Geen theo-
rie hoe zuiver en volkomen ook, al van dat oordeel
om kunnen verlossen. Zij al slechts evenals bij de
verwoesting van Jeruzalem en den val van het Ro-
mische rijk, de omacht der menschen meer aan
het licht brengen. Het oordeel zal wederkeren tot
gerechtigheid en de oprechten zullen het goedkeuren.

De opmerking van den Burgemeester is
al rem.
Rome mint, wat men noemt den *splendor*
ecclesiae, d. i. het openlijk praalvertoon der
kerk, en hecht er daarom bijzonder veel aan,
dat hij zulk een begrafenisse der burgerlijke en
militaire autoriteiten haar opwachting maken.

Wij, Calvinisten, zijn daar niet op gesteld.
Als een onzer ten grave wordt uitgedragen,
werkt geestelijke gehechtheid, geestelijke ernst
en heerscht er geestelijke eenvoud.

Alleen voor de "Volkskerk" is het wel eenig-
zins stuitend, dat Rome zich almeeer als de
Volkskerk gaat gedragen. Twee miljoen zielen
der Synodalen, en een miljoen driemaal hon-
derdduizend Roomschen.

Het scheelt nog wel, maar toch niet zoo
heel veel.
En bovenal Rome kan op haar anderhalf
miljoen rekenen; de Synodale Volkskerk op
geen miljoen.

Vident Comites.

Nu, de Synodale Praeses was er gelukkig
zelf bij.

KUYPER.

Officieele Berichten.
(Met verkorting uit het Kerktblad van 24 Maart).

ZENDING.

L. S.

De Deputaten tot de Zending onder Hei-
denen en Mohammedanen, benoemd door de
Gereformeerde Kerken in Nederland, in hare

Generale Synode op 17 Juni 1892, hebben in
hunne vergadering van 15 Maart 1893 over-
wogen, bedenkingen, die van eenige zijden zijn
ingebrecht tegen hunne handelingen, inzake de
uitzending van Dr. J. G. Scheurer als Zende-
ling-Arts.

Voor Deputaten was twijfelachtig of het wel
op hun weg lag, zich thans in deze te verant-
woorden. Immers, zij zijn wel gelast rapport
uit te brengen aan de eerstkomende Generale
Synode, maar niet aan eenige bladen of per-
sonen. Dewijl echter wenschelijk was, dat niets
de geestdrift zoo dooven in een zaak zoo heilig
en heerlijk als de Zending, en dat misverstand
hierin geenerlei verdeeldheid en verkeerdheid
zoo doen opkomen; terwijl zij natuurlijk tevens
gaarne den broederen in alles ter wille zijn
wat hun personen betreft en niet hun mandaat
(waarover zij immers niet kunnen beschikken);
hebben zij, ondanks hun berwaar, geoordeeld
het volgende in herinnering te moeten brengen:

1. Eenzijdig is door de Voorloopige Synode
van Gereformeerde Kerken in Nederland, blij-
kens Art. 89 harer Acta, het volgende in dezen
besloten:

"3°, dat zij, in het stadium van de onder-
handelingen, waarin zij op dit oogenblik met
de Christ. Geref. Kerk verkeert, tot haar
leedwezen buiten machte is om op de voor-
stellen in genoemd rapport [nl. inzake Mid-
den-Java] vervat, in te gaan;

dat zij echter, om het hoog gewicht der
zaak, besluit, deze rapporten met de bijlagen
op te zenden aan de Generale Synode der
Gereformeerde Kerken, opdat de, door de
tusschenkomst van deze Synode, in handen
mogen komen van de Zendingcommissie deser
Kerken, opdat de zoo in nood verkeerde
Zending op Midden-Java geen schade lijde,
en de Kerken ook later haar voordeel kun-
nen doen met de vele gegevens en wenken,
die in die rapporten geboden zijn; willende
intusschen de Synode niet geacht worden,
hierna over de beschouwingen en wenken,
die in deze rapporten voorkomen, hare zijds
reeds een oordeel te hebben uitgebracht.

Blijkens ditzelfde artikel is, in de bespreking
van dit besluit, op snel en krachtig handelen
en om ruim mandaat aangedrongen, en eindelijk
de zaak naar de Generale Synode verwezen,
die — blijkens de eenvoudige doorzending
der rapporten en benoeming der Deputaten —
getoond heeft, hiernaede genoeg te nemen.

2. Anderzijds is in de Synode der Christe-
lijke Gereformeerde Kerk, blijkens Art. 85 harer
Handelingen nog sterker bepaling gegeven
(blz. 67):

"In overleg met den President en den
Vice-President der Zendingcommissie wilde
de Secretaris voorstellen, die ineenstelling
eest in de toekomst te doen plaats hebben
tenzij Deputaten geruststellende verklaringen
kunnen geven op een viertal punten. . . .
4. Zal de Vereeniging zelve wel geene Zen-
delingen meer uitzenden, maar mogen de
Deputaten het wel doen door middel van haar,
ook op het terrein van Midden-Java?"

De adviseerende Deputaat antwoordt ter-
stond:

Op a: Wij hebben als Deputaten dit alles
niet besproken. Kerk en Zending vormen
geen tegenstelling. Als Deputaten gaan wij
van de gedachte uit, dat al het ene, eenmaal
het thans is, wordt aanvaard. . . .
Op d: De Deputaten blijven onverkerkt in al
hunne rechten. . . .
De Secretaris verklaart, dat hij zijn voorstel kan
intrekken, al is hij niet in elk opzicht ge-
reut. . . . De Conclusien van het advies
der Deputaten verkrijgen daarop de alge-
meene instemming der Synode."

3. Ten derde blijkt dit ook door de Generale
Synode als hare bedoeling aanvaard, uit de
in dit Artikel 85 geachte, en door haar ge-
gevene continuïteit van den Director en van
den Penningmeester.

4. De Generale Synode heeft alzoo de be-
sluiten bevestigd aanvaard, en door de onbe-
perkte volmacht aan hare leden door de Classen
en Provincien gegeven, is dus mandaat van
al de ter Generale Synode vertegenwoordigde
Kerken aan Deputaten tot de Zending, om:

1. Snel, vrij en krachtig te handelen.
2. De methode van de Zendingcommissie
der Christelijke Gereformeerde Kerk te vol-
gen ook inzake Midden-Java.
Deputaten moeten dus dr. SCHEURER uitzen-
den, en mogen dit niet anders doen dan voor-
heen genoemde Zendingcommissie zou hebben
gedaan.

Wat theoretische beschouwingen betreft over
ambt, uitzending, macht van Deputaten, enz.
willen Deputaten niet op de besluiten der e.k.
Synode vooruitloopen.

Deputaten achten hiernaede alle oorzaak van
vrees, ergernis, wantrouwen of verlamming te
hebben weggenomen, en vertrouwen dus, dat
hun uitnodiging aan de Kerken om, naar het
verhijgend voorbeeld door sommige reeds ge-
geven, hun gebed en hun inzamelingen ten
spoedigste en ten ernstigste te schenken voor
de uitzending van den Zending-Arts der Ge-
reformeerde Kerken in Nederland naar Mid-
den-Java.

Geve de Heere, dat er een zaaien en een
maaien in zegeningen zij tot heil van zielen
en tot eere zijns Naams!

Namen Deputaten,
M. VAN MINNEN, Praeses,
F. LION CACHET, Assessor,
L. VAN DER VALK, Secretar.
J. H. FERINGA,
J. H. DONNER, Zending-Director.

Vergadering van de Classis Haarlem,
gehouden den 28 Februari 1893
te Haarlem.

Naar toerbeurt treedt als Praeses op Dr. C.
Stadig als assessor neemt naar de orde Dr. J.
Schotel plaats, terwijl Dr. J. Langhout wederom
met het scribaat wordt belast.

Gelezen en behandeld wordt de concept-
regeling van de vergaderingen en werkzaam-
heden der Classis.

Enkele personen uit een der kerken hebben
bezwaaar ingediend tegen het door den kerke-
raad van hunne kerk voor enkele jaren ge-
nomen besluit, dat de ambtsdragers voor hun
leven zouden worden verkozen. Deze zaak
wordt breedvoerig besproken en den kerke-
raad gerdan het daarheen te leiden, dat de rust
en de vrede in de gemeente worde bewaard.

De vergadering wordt door den voorzitter
gesloten en eindigt deze met dankgebed.

Vergadering der Geref. Kerken in
de Classis Zutphen, gehouden den
genen Maart 1893 te Winterswijk.

Het Moderamen wordt gevormd door Ds.
Gezelle Meerburg, praeses; Ds. Mulder, scriba;
D. Lindeboom, assessor. — Na openbaar
gebed en Psalmingzang worden de notulen der
vorige vergadering gelezen en, behoudens een
enkele opmerking, goedgekeurd.

Aan de orde komt allereerst het praepara-
toir onderzoek van den heer H. Teerink, cand.
a. d. V. U. te Amsterdam. Na beraadslaging
wordt

ders en leeraars aan eene Universiteit in de Gereformeerde leer te doen onderwijzen. Toen de Vrije Universiteit op Gereformeerde grondslag te Amsterdam werd geopend, spraken de Gereformeerde broeders uit Duitschland, die de nieuwe stichting kwamen begroeten, het uit, dat zij eene dergelijke stichting ook voor hun land begeerden. Toen het bleek dat eene dergelijke stichting in Duitschland moeijlijk zou tot stand kunnen komen, heeft men er over gedacht om aanstaande dienaars des Woords in Amsterdam te laten studeren. Doch ook daarvan kwam niets. Daarna besloot de Gereformeerde bond, om aan de bestaande staats-universiteiten eenige docenten aan te stellen, die de Gereformeerde beginselen zouden verkondigen aan hen die zich voor den dienst des Woords in de Gereformeerde kerken voorbereiden. Doch wij vernamen niet, dat dit plan tot uitvoering gekomen is. Althans de Gereformeerde gemeenten van Elberfeld heeft in den laatste tijd het plan opgevat een seminarium tot opleiding van predikanten te stichten.

De Gereformeerde gemeente van Elberfeld, niet die welke indertijd diende werd door wijlen Dr. Kohlbrugge, maar die welke in verband staat met de Staatskerk, heeft tot herder en leeraar Dr. Calaminius, een man die steeds er voor geijverd heeft, dat het Calvinisme in Duitschland herleven zal. Nu is die gemeente niet in staat om een seminarium tot opleiding van aanstaande dienaars des Woords uit eigen middelen te bestrijden. Men heeft echter dat het gelukken zal om geldelijke steun van den staat te verkrijgen en dat de Ober-Kirchenrath daartoe zal willen medewerken. Het blijkt echter dat sommige Christelijke bladen daarmede volstrekt niet ingenomen zijn.

Dit moet ons niet verwonderen. De Lutherse heeft een afkeer van het Calvinisme, niet omdat Luther en Calvijn in het stuk van de soevereiniteit Gods bij de zaliging van den zondaar tegenover elkander stonden; immers blijkt het tegendeel uit de stukken; doch omdat de Lutherse belijdenis, de Augsburgsche confessie, die de officiële belijdenis der Lutherse kerken is, in den grond der zaak het synergisme, d. i. de leer van de medewerking van den mensch bij de werking der goddelijke genade, door den invloed van Melancthon, heeft opgenomen. De Lutherse in Duitschland hebben er dus veel op tegen, dat eene inrichting verrijzen zal, waarin men verwacht dat de onverschillige Gereformeerde leer zal gedooft worden.

Wij betwijfelen echter zeer of het verstandig is, dat de Geref. gemeente van Elberfeld om tot stichting van haar seminarium te geraken, staatsubsidien gaat aanvragen. Wanneer die haar verleend wordt, zal het seminarium niet meer vrij de wiken kunnen uitslaan maar aan allerlei bepalingen gebonden worden. Zouden er onder de twee miljoen Duitschers die de Gereformeerde naam dragen, niet personen gevonden worden, die met hunne vrijwillige gaven het seminarium steunen?

Wij betreuen het dat het plan tot universiteitsstichting is opgegeven en dat men er toe kwam om ten slotte de oprichting van een seminarium te zoeken en dat nog wel met staatsgeld, terwijl zelfs de bijstand gevraagd wordt van een hiërarchisch kerkbestuur. Nu in deze dagen de hoogleraren in de theologie aan de staatsuniversiteiten blijken, wat de groote meerderheid aangaat, of tot de Tabingische school te behooren, of met Ritschl te zijn afgegleden op het afhellend spoor der ontkenning, zou eene universiteit op Gereformeerde grondslag dan kunnen opwerpen tegen den steeds wassenden stroom des ongeloofs. Het komt ons voor, dat nu de strijd in Duitschland over het Symbolum Apostolicum ontbrandt, en velen door de ontkenningen der Ritschlianen tot inzicht gekomen zijn, welk gevaar er dreigt aan de zijde van mannen als de Berlijnsche hoogleraar Harnack, die tijd nu rijp is voor het stichten van eene universiteit, die de strijd voor de belijdenis der Gereformeerde kerken aanbidt. Maar helaas, dat besef schijnt bij onze Gereformeerde broeders in Duitschland te ontbreken. Laat ons ook niet vergeten, dat slechts zeer enkelen onder de mannen van naam nog openlijk belijdenis doen van de Gereformeerde religie; doch de Heere kan ook met een Gideons-bende groote daden doen.

WINKEL.

Voor Kinderen.

EEN TROUWE GETUIGE.

V.

ONVERSWOLKEN.

Enige jaren waren voorbijgegaan. De winter van 1539 was afgebroken. In een der vertrekken van het klooster zijner orde vinden we onze vriend Lupetino weder. Hij zag bleek en afgemat als een man die veel gewerkt heeft en vóór den tijd verouderd. Zijn haar begon reeds te grijzen.

Voor hem lagen eenige brieven, die hij blijkbaar reeds gelezen had. Thans zat hij in diepe gedachten verzonken, toen een zacht kloppen op de deur hem stoorde.

Een monnik trad binnen. Baldo wenkte hem plaats te nemen.

«Goed nieuws, lieve broeder», zoo sprak de overste; «althans zoo wij niet rekenen met het vleesch, maar zien op de goede zaak die wij dienen.»

«U Eerwaarde zou misschien wel doen ook om het eerste een weinig te denken, en dat wel in den dubbelen zin», was het antwoord dat de monnik, een reeds bejaard man, gaf. «Als gij u niet in acht neemt, houdt gij 't niet vol.»

«Broeder», sprak Lupetino, «ik weet dat wij door eenzelfde alderheilig geloof zijn vereenigd. Wat nu mijzelf betreft, ik ben allesbehalve een rijkmanszoon. Overvloed heb ik nooit gekend. Zelfs het noodige voor de studie ontbrak mij. Doch ik heb geleerd tevreden te zijn en gelijk ik er tomtogte kwam, zal de Heere ook verder helpen. Wat nu de hoofdzakelijke zaak aangaat, wij zien beide dat de kerk ver is afgeweken van Christus en zijn Woord, en wij trachten ook beide haar en het volk tot den waren dienst des Heeren terug te leiden. Dat kan niet geschieden dan met veel strijd; ja, gij weet, dat ook wij bij velen verdacht zijn en het gevaar zelfs begint te dreigen.»

«Ik weet het», was het antwoord, «al hoop ik door Gods genade trouw te zijn, al was het tot den dood en te doen wat ik kan om de dwalingen uit de kerk weg te doen, en het licht op den kandelaar te stellen. Doch meer gevaar, dan mij, bedreigt u, u allereerst. Vooral wanneer gij u zoo bloot geeft als bij de Disputatien. Hoe is het gisteren gegaan?»

«Voortreffelijk; de Heere schonk mij moed en vrijheid. Er waren verscheiden priesters; ook edelheden en aanzienlijke burgers. Tegenover mij stonden twee geestelijken uit Venetië. Zij beriepen zich als altijd op de vaders en de concilien en allerlei geboden van menschen. Ik echter sprak enkel uit des Heeren Woord, en dat — niet ik — heeft overwonnen. Dat getuigen allen.»

«Heerlijk!» sprak de monnik, die gelijk zijn overste, reeds lang voor de waarheid was gewonnen en hem trouw terzijde stond. «Doch neem u in acht. Het lijkt mij niet dat het juist geestelijken uit Venetië waren» want... «Mij te beter», was het antwoord. «Wie weet welken indruk hun nederlaag in de stad maakt. Misschien zal de Raad...»

«Vlei u niet, eerwaarde heer, sprak de monnik, droevig het hoofd schuddende. «Er zijn kwade teekenen. Weet gij wat ik u raden zou? Doe als onze vrienden, als Schwartz de prediker, als bisschop Vergerio. Zij deelen ons geloof en strijden als wij. Maar zij gelooven dat een onweer nadert en een gunstigen tijd dient afgewacht en hebben tijdelijk in Duitschland of in Zwitserland een schuilplaats gezocht, waar zij veilig zijn. Zij kunnen vandaar toch ook de goede zaak dienen.»

«Ik zal over anderen niet oordeelen!» sprak Lupetino. «Broeder Schwartz is een Duitscher, en deed wel naar zijn vaderland terug te keeren. De eerwaarde bisschop is een wijs en vroom man, wiens oog voor de waarheid zijn geopend en die weet op wat wijze hij haar het beste dient. Maar ik ben hier gesteld en heb geen vrijheid mijn werk en mijn land te verlaten, zoolang ik nog hier arbeiden kan.»

«Maar ziet gij dan ook niet dat de storm opsteekt? De paus heeft benist tegen ons partij gekozen wat kardinaal Contarini en bisschop Vergerio en anderen ook mochten droomen. Geloof mij, straks wordt ook hier de Inquisitie ingevoerd en dan...»

«Dan zal de Heere God 't ook weer voorzien!» sprak Baldo. «Laat mij u thans, als vertrouwden vriend, liever mededeelen dat ik goede vertroostende brieven heb van de vrienden uit het Noorden.»

«Uit Duitschland?»

«Ja, Melancthon schrijft mij dat Luther's Bijbelvertaling — gij weet zij is een paar jaar na die van Brunoli verschenen — door dienden gelezen wordt en er onophoudelijk Bijbels gedrukt en verspreid worden. Ook naar ons land gaan geheele ladingen boeken, die over de Evangelische waarheid handelen. Melancthon en Luther groeten ons hartelijk. Zij hebben door Schwartz, van wien ik eveneens een brief kreeg, van ons gehoord en verblijden zich in al het werk, dat hier geschiedt. «Ware het hier slechts als daar» sprak de monnik met een zucht. «Hadden wij een regering als die van den keurvorst van Saksen, die Gods Woord eert en de waarheid vrijelijk haar loop laat. Meer toch begeeren wij niet. Wij wenschen niet dat zij die ons tegenstaan verdrukt zullen worden, gelijk men ons doet. Waarom laat men ons niet begaan?»

«Gij kent het woord: «In de wereld zult gij verdrukking hebben.» Overigens deel ik in uw wensch. De keurvorst dien ge noemt stelt ook belang in ons werk, gelijk Melancthon en ook Schwartz mij schrijven. Ja, ik zou u nog meer Duitse vorsten kunnen noemen, die de goede zaak helpen en die zich verheugen dat het volk ook in Italië het Woord Gods begint aan te nemen. Toch blijft ons betrouwen niet op prins en maar in den Heere alleen.»

«Gij gaat dus voort?»

«Zeker. De Heere zal mij helpen en sterken. Ik geloof, daarom spreek ik.»

Nog eenigen tijd bleven beide mannen bijeen. De monnik las de brieven, wat hem als den innigen vriend van den Provinciaal was veroorloofd, en de laatste maakte intusschen aantekeningen over allerlei dat nog te doen was. «Mag ik nu vragen welke uw plannen zijn?» vroeg de monnik eindelijk de brieven teruggevend.

«Vooreerst blijf ik in het klooster, om mijn geschrift over de Rechtaardigmaking en tegen den aflaat te voltooien en voor het drukken te zorgen. In 't voorjaar tegen den Vastendag hoop ik weder te gaan prediken.»

«Waar, denkt gij?»

«Te Cherso, in Istrië.»

«Een gevaarlijk onderneming», hernam de monnik, «maar ik zeg als de ridder van Freudenberg tot Luther: «Zijt gij zeker van uw zaak, ga dan getroost, God zal u niet verlaten.»

«Niet uit de werken.»

De groote zending Schwartz, die te Malabar in Indië velen tot zegen is geweest, verhaalt ons hoe een heiden eens tot den Heere werd bekeerd.

Deze man, die ontrust was van wege zijn zonden, had den priesters gevraagd wat hij doen moest. Nu zeiden zij hem stompe spijkers in de voetzolen die hij droeg te slaan. Dan moest hij, met de bloote voeten op die zolen loopende, vier honderd tachtig mijlen ver gaan. Die boetedoening zou hem vergeving van zonden bezorgen.

De man ging op weg. Hij leed veel. Eens was hij zoo moe, ja uitgeput, dat hij onder een schaduwrijken boom moest gaan rusten.

De Heere God nu beschikte het zoo, dat juist daar vlak bij een zending kwam en begon te prediken over de vergeving der zonden door het bloed van Christus. Eerst bleef de man zitten, doch weldra stond hij op en luisterde nieuwsgierig.

Terwijl hij preekte werd het hart van den Indiër zoo getroffen, dat hij zijn schoenzen losmaakte, en hen wegwerpt, uitroepend: «Dit is het wat ik noodig heb!»

Hij ging later tot den prediker, liet zich onderwijzen, en het einde was, gelijk Schwartz zegt: «hij werd een levende getuige, dat het bloed van Jezus inderdaad van alle zonden reinigt.»

HOOGENEERK.

Ingezonden Stukken.

(Guiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

Hoogel. Heer Redacteur!

Met genoegen las ik in het laatste nummer van de *Heraut* een stukje van de hand van den Welcker. Zeergel. Heer Dr. Bos. Was ik onlangs bevreesd, dat de kolommen van de *Heraut* gesloten zouden worden voor deze belangrijke kwestie, aangenaam werd ik verrast nu er weer op den doop teruggekomen is.

Dan kan het voor den eenvoudige en oningewijde niet anders dan gezegd zijn als mannen van talent en gaven in eenvoudige bevoordingen in den geest der zachtmoedigheid, met elkander in het publiek van gedachten wisselen.

Indien gij het mij vergunt, hoogel. heer redacteur zou ik gaarne naar aanleiding van diens schrijven aan Dr. Bos deze vragen doen: a. Is het karakter van den Heiligen Doop aan de bejaarden toegediend en ander dat het karakter van den Doop aan de kleine kinderen der geloovigen?

b. Veronderstelt vraag 3 van het doopsformulier voor bejaarden de wedergeboorte bij den doopeling, ja of neen?

c. welk onderscheid bestaat er tusschen het «vergeving der zonden van God uit genade te hebben en door den Heiligen Geest vernieuwd te zijn» en wedergeboorte te wezen?

d. Wat zijn de beloften van het genadeverbond voor de Kerke des Nieuwen Testaments, vooral in verband met Gen. 17 vers 7, Jeremia 31 vers 33-34 en Ezechiel 36 vers 25-27?

Dr. Bos kan er zich van overtuigd houden, dat hij met de beantwoording dezer vragen menigv. die niet weet wat op dit punt te gelooven, aan zich zal verplichten.

Met de plaatsing dezer regelen hebt Gij Hoogel. Heer Redacteur zeer verplicht een getrouwe *Heraut*-lezer.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde kerken.

BRANDEN: Stiens, C. van Dorp te Laar, grafisch. Beetham. - Hollad, Michigan (N.-A.). K. van Goo te Gorinchem. - Oude Wetering. H. Buitenhuis te Steenwijk. - Dintelord, Basink te Slidrecht. - Collingslaad, F. Staal van Gidelaar en Geesteren. - Waddingveem, H. Alting te Westbroek. - Zuid-Belariand, J. H. Laastman te Brille. - Rotterdam A. C. B. Bavinck te Hazevoorde c. a. - Monster, S. Oudekerk te Zalk. - Loph, J. R. Dijkstra te Joure.

AANGEKOMEN: Holland Michigan (Noord-Amerika), K. van Goo te Gorinchem. - Veenwoudterwal, L. G. Gork te Emmen. - Nieuw Helvoet, A. D. C. Kolk, dan van de Theol. school te Kampen. - Dene kandidaat, die bij het examen in '92 slaagde, heeft zich nu met een beroep op de hooftplaats gesteld. - Halfweg, W. Breukelaar te De Lee.

BEDANKT: Collingslaad (Zeland), F. Staal Pr. te Geesteren en Gebehar (bij Borkulo). - Leerdam, H. Cramer te Waarder, bij Woerden. - Oudenrijden, A. van der Meer te Hylm c. a. - Schoonheids, A. den Hartogh te Heerjansdam. - Giesse-Nieuwkerk, J. Schotel te Haarlem B. - Patten op de Veluwe, L. R. Hummelien te 't Zand.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BRANDEN: Nijega en Elmhuisen, G. Caemmer te Emsdorp. - Aalsum en Wexum, W. Stod te Garsthuizen. - Nieuw Leeksterland en Kinderdijk, J. J. de Kat Angelino te Dell (el. Zalt Bommel). - Drielsch, R. de Jongh van Arkel te Berkenwoude. - Borssele, W. van Die te Pienhill. - Leenwen en Puidijk, A. P. de Groot te Borsmeer. - Oostwold, J. P. Elinga te Engewierum. - Dordum (toez.), G. van der Meer te Haren. - Goejanrijp, R. Lorenz te Marsum. - Wel, c. a. P. Monna te IJewijnen. - Vinkeveen c. a. P. Rinsse te Monnikendam. - Korigene, F. Haanbeek te Garreweert. - Charlois, C. Hartwig te Oud-Belard. - Schiphol, C. Snel te Groot Linder c. a. - Oosterdijk (Tezel), P. H. Versteeg te Sint Pancras. - Heukelom (Z. H.), G. Spilkerboer te Linder (bij Tiel).

Maastricht. - G. Dumsté Pa. te Drenth. - Bismarck, P. P. Crouwe te Hall. - Ravenswaay, J. M. Conradt te De Lee (bij Delft). - Nieuw Leeksterland en Kinderdijk (toez.), J. J. de Kat Angelino te Dell. - Koedijk, P. A. Riedel B. Jr. te Krommenie. - Lent (bij Nijmegen), A. F. H. Blaauw te Elst (O. B.). - Odoorn, P. H. Koster te Schierpenzeel. - Terwelp (Fr.), T. Eppens te Oldelove. - Roos en Penderdrecht, J. Boer Knoterus te Cothen. - Denekamp, J. Moorsma te Gersingen. - Heuteland (toez.), G. Spilkerboer te Linder.

AANGEKOMEN: Kubard, Noordink te Zegveld. - Winterswijk, Quak te Laren.

BEDANKT: Marsum, P. Bruijns Jr. te Brongera. - Leerdam, E. A. G. van Hogenhuysen te Nijmegen. - Drogchem, J. Heeringa te Sebaldsburg. - Warho ven, P. A. J. Noordink emer. pred. te Blawh pelt. - Haulerwijk, J. Six Dijkstra te Dussen. - Obergum, W. H. van Heuven te Wirdum c. a. - Leenwen, A. P. de Groot te Borsmeer. - Benschop, Kloppe te Lunteren. - Klaaswaal, F. G. C. Rappard te Andel (N. Br.). - Soest, E. Sipberda te Hindeloopen. - Oostwold, J. C. Versteeg te Bergen op Zoom. - De Bildt, J. A. van Boven te Ede. - Klundert, J. Schumanns Steinhoven te Oudega c. a. - Koedijk, P. A. Riedel te Krommenie. - Witteveen, N. L. Picard te Zandweer. - Goudelrak H. Bruijtel te Steenwijkerveld.

AANGEKOMEN: Kubard, Noordink te Zegveld. - Winterswijk, Quak te Laren.

BEDANKT: Marsum, P. Bruijns Jr. te Brongera. - Leerdam, E. A. G. van Hogenhuysen te Nijmegen. - Drogchem, J. Heeringa te Sebaldsburg. - Warho ven, P. A. J. Noordink emer. pred. te Blawh pelt. - Haulerwijk, J. Six Dijkstra te Dussen. - Obergum, W. H. van Heuven te Wirdum c. a. - Leenwen, A. P. de Groot te Borsmeer. - Benschop, Kloppe te Lunteren. - Klaaswaal, F. G. C. Rappard te Andel (N. Br.). - Soest, E. Sipberda te Hindeloopen. - Oostwold, J. C. Versteeg te Bergen op Zoom. - De Bildt, J. A. van Boven te Ede. - Klundert, J. Schumanns Steinhoven te Oudega c. a. - Koedijk, P. A. Riedel te Krommenie. - Witteveen, N. L. Picard te Zandweer. - Goudelrak H. Bruijtel te Steenwijkerveld.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 31 Maart a. s. ten bedrage van f 1,20, per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden. J. A. WORMSER, Directeur-uitgever.

PS. Intekenaren op de premie «E voto Dordraceno» wordt herinnerd dat den 1sten April a. s. de derde termijn (2de deel) van f 0,75 per exemplaar te voldoen is. Men zal mij verplichten door met dat bedrag den postwissel te verhoogen.

Amsterdam, Maart 1893.

Advertentien.

Heden overleed, na eene kortstondige ziekte van slechts 5 dagen, onze innig geliefde zoon en broeder, ELBERT,

in den ouderdom van 31½ jaar.

Diep bedroefd zijn we, doch wij treuen niet als degenen die geene hoope hebben.

P. VISSER Ean.

M. VISSER-DE JONG en kinderen.

Elland Marken, 18 Maart 1893.

A. DE ROODE & Co., SCHIEDAM.

FABRIKANTEN VAN

OLIENE en LOOG.

(Opgericht 1878.)

Aan bovenstaande Fabriek 1e en 2e Qualiteit steeds te verkrijgen tegen concurrerende prijzen.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15-17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIEN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van ½ pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

Een jaar op reis in dienst der Zending,

DOOR

F. LION CACHET,

Predikant te Rotterdam.

Dit werk verschijnt in 10 afleveringen, elk van 48 bladzijden. 't Bevat het verhaal van des Schrijvers reis over Java, door Egypte en het Heilige Land. 60 platen, afbeeldingen van door den Schrijver bezochte plaatsen en voorstellingen van zeden en gewoonten, zullen het werk illustreren. Het boek komt in den loop van dit jaar gereed.

De prijs wordt in geen geval hooger dan f 4.50. Het PROSPECTUS (dat 10 platen bevat) is bij alle Boekhandelaren voorhanden, en wordt op aanvraag franco toegezonden door den Uitgever.

Amsterdam.

J. A. WORMSER.

Bij HÖVEKER & ZOON, te Amsterdam, verscheen:

REVOLUTIE en EVANGELIE.

EEN ZANG AAN HET EINDE DER 19de EEUW.

DOOR

J. A. WORMSER.

Prijs f 0.10.

Ned. Vereeniging van Vrienden der Waarheid.

De ALGEMEENE VERGADERING zal D. V. gehouden worden op Woensdag 5 April c. s. des namiddags te 2 uur, in de Kerkezaal van de Gereformeerde Kerk te Amsterdam B. Kerkestraat 109. Allen leden, die den arbeid door de Vereeniging verricht, op prijs stellen en die liefde gevoelen voor onze broeders-oefenaars, die trots hoon en verguizing, steeds aangebonden hebben op een wederkeeren tot de leer en de regering der Gereformeerde kerken, worden dringend uitgenodigd om deze vergadering bij te wonen.

Namens het Bestuur:

Dr. F. L. RUTGERS, Voorzitter.

G. H. A. GROSEHEIDE, Secretaris.

Amsterdam, 20 Maart 1893.

GOLDSCHMEDING'S PIANO- en Orgelhandel.

Wa rmoesstraat 141, Amsterdam.

biadt steeds de meest uitgebreide sortering instrumenten en zendt direct op aanvraag Catalogi, Prijslijsten en Condities.

DIRECTE INVOER. LAAG PRIJZEN.

In dan ontvangen voor het Zondagschool Dank-gelatisse gebouw te Haulerwijk.

Amsterdam: P. S. f 2.50; H. G. f 1; J. B. f 0.50; S. f 1; H. G. f 1; H. E. f 1; N. N. f 1; B. B. f 1.50; G. S. f 0.50; M. B. f 1; P. N. H. f 1; F. H. K. f 1; A. L. f 1; J. W. f 0.50; W. B. f 1; Assen: J. S. f 2; J. B. f 1.50; A. H. D. f 1; E. B. f 0.50; N. N. f 1; Mevr. W. f 1; S. S. H. f 1; J. v. D. f 1; R. f 0.25; H. H. f 0.50; N. f 1; B. B. f 1; R. M. f 1; H. O. f 1; P. v. P. f 1; S. v. W. f 2.50; N. N. f 1.50; G. D. f 0.50; N. N. f 0.50; H. S. f 1; J. J. S. f 1; St. f 0.50; P. W. f 0.50; J. G. f 1; J. K. f 1.50; N. N. f 0.25; Sch. f 1; N. N. f 1; T. G. f 0.50; J. de R. f 0.50; R. de B. f 0.50; N. N. f 0.50; Wed. W. f 1; K. H. f 0.50; H. J. B. f 0.50; W. van R. f 0.25; T. S. f 0.50; N. N. f 0.25; Sm. f 1; N. N. f 1; J. v. D. f 0.25; W. v. D. f 0.25; J. K. f 0.50; Meij. H. f 0.50; N. N. f 0.50; H. de R. f 1; collectie bij het jongelingsfeest te Haulerwijk f 8.15; gift van de Jongel.-vereen. te Haulerwijk f 20.

Hoewel er veel gecollecteerd wordt voor den Z. O. hoek van Friesland, toch dragen wij nogmaals met een gerust geweten onze zaak aan uwe Christelijke mededeelzaamheid op.

In het O. van ons dorp is groote behoefte aan eene plaats, waar Gods Woord wordt gepredikt vooral daar ook het Socialisme aldaar stout het hoofd opsteekt.

De geringste bijdrage zal ons welkom zijn.

Namens het Bestuur,

Dr. E. VONK, Pres.

M. H. WYNSMA, Penningm.

Haulerwijk, 13 Maart 1893.

Nette leerlingen kunnen op zeer voordeelige voorwaarden geplaatst worden alsmede eenige vergoederde gratis.

Dames Wollen Costumes,

maakloon van af f 4. Katoenen Costumes van af f 2.50. Dames Wollen Huisjaponnen van af f 1.75. Katoenen Huisjaponnen van af f 1.25. eenvoudige Prinsessejaponnen 90 Ct. Dienstbodenjaponnen in één dag netjes afgewerkt 80 Ct. en Rouwgoed, demoods in 4 uren, aangecien in de Beerenstraat No. 11, met 3 coupeuses, 14 naaiers en 10 trapnaaimachines gewerkt wordt.

Bij H. J. VAN DER VEGT, te Zwolle, verscheen:

Sociale Schriftbeschonwingen

DOOR

W. J. DE HAAS, Predikant te Hattum.

Prijs f 1.—, in netten band f 1.40.

Tegen toezending van 't bedrag wordt het door den uitgever of iederen Boekhandelaar franco afgeleverd.

Zie de beoordeelingen in *Heraut* en *Basin*.

Door den Gymn. Boekhandel te Zetten is uitgegeven:

Korte Verantwoording

van de getrouwe geloofen leden der Chr. Geref. Kerk.

door F. P. L. C. VAN LINGEN.

Prijs 25 Cents.

DE HARTOG.

In dan ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan contributien: door den heer H. Bijkerk Ran. te Steenwijk f 45.50; door den heer A. Hogeboom te Honselersdijk, uit 's Gravesande f 27, uit Naaldwijk f 32, uit de Lier f 17, uit Honselersdijk f 13.50, samen (met de contributie voor de Med. fac.) f 110.50; door Dr. J. A. de Bruyn te Nieuw f 27.50; door A. Koppol te Thamen af Amstel (Amstelveen) f 15; door den heer P. Vermeer te Baarnbrugge f 37; aan collecten: van de Ger. kerk te Dintelord f 14.79; idem te Harderwijk B (halve col.) f 5.50; door Dr. B. van Schelven van de Ger. kerk te Amstelveen f 10; aan schenkingen: door den heer W. Scherpenzeel te Lekmond van A. den H. f 2.50, van A. v. T. f 2.50, samen f 5; door den heer W. Hovy van C. B. te Nieuwer-Amstel f 25.

Voor de Medische faculteit:

Door den heer H. Bijkerk Ran. te Steenwijk f 1.50; van W. S. te L. f 2.50; door den heer A. Hogeboom te Honselersdijk uit de Lier f 11; uit Honselersdijk f 10.

Voor het Hospitium:

Van W. S. te L. f 2.50.

Voor het Studiefonds:

Bij Prof. Dr. A. H. de Hartog ingekomen van W. S. te L. f 2.50; door Ds. J. H. M. G. Wolf te